

وزارت تحصیلات عالی
پوهنتون غور
پوهنځی تعلیم و تربیې
رشته تاریخ

معرفی نامه رشته تاریخ

سال: ۱۴۰۵ هـ. ش

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیام آمر رشته

رشته تاریخ، رهبران صاحب صلاحیت و کارشناس در رشته تاریخ و تربیت استادان متعهد و معلمان مسلکی تاریخ برای وزارت‌های تحصیلات عالی و معارف کشور و سایر سکتورهای دولتی و خصوصی تقدیم می‌نماید. رشته تاریخ یکی از رشته‌های پوهنچی تعلیم و تربیه در نهادهای تحصیلات عالی کشور می‌باشد و شامل مجموعه‌ای از فعالیت‌های آموزشی و تحقیقی است. دانش تاریخ یکی از نیازهای اساسی جامعه بشری از جمله جامعه ماست. بررسی دقیق و علمی از گذشته تاریخی ما، این امکان را میسر خواهد نمود تا از ویژگی‌های مثبت این تاریخ برای بنای یک آینده سالم و هم‌دلی و هم‌دیگرپذیری که بیش از هر زمانی دیگر جامعه ما به آن نیاز دارد، بهره برده و از بازتولید ویژگی‌های منفی آن جلوگیری نمود. رشته تاریخ در سطح پوهنچی تعلیم و تربیه در پی بررسی مبانی نظری، ارزش و بنیادهای است که برای محصلان و معلمان تاریخ مهم می‌باشد. آموزش رشته تاریخ بر بنیاد نصاب تحصیلی و معیاری واحد، محصلان را برای شناخت، درک و مطالعه گذشته تاریخی و کاربرد آن برای جامعه در حال تغییر ما آماده می‌سازد تا دانش آموختگان این رشته در پوهنتون‌ها، وزارت معارف، مکاتب، اطلاعات و فرهنگ و بخش آموزش تاریخ در کلیه نهادهای دولتی و غیر دولتی مفید و فعال باشند.

والسلام

پوهندوی موسی لعلی

آمر رشته تاریخ

مقدمه

«لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِبْرَةً لِأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَىٰ وَلَكِن تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ»؛ در داستان‌های شان خردمندان را عبرتی است و این داستانی برساخته نیست، بل که تصدیق سخن پیشینیان و تفصیل هر چیزی است و برای آن‌ها که ایمان آورده‌اند هدایت و رحمت است» (سوره یوسف-آیه ۱۱۱). البته خوانش سرگذشت اقوامی که بر اثر پشت پا زدن به حقایق راه فنا و نابودی را پیمودند، درس عبرت است که می‌توان آن را از مطالعه کتاب‌های تاریخی بدست آورد؛ زیرا این آثار، حقیقت را محسوس و قابل لمس می‌سازد.

بخش‌های مهم تاریخ و آگاهی دادن به آن، یکی از شیوه‌های تربیتی است که قرآن عظیم‌الشان نیز در مناسبت‌های متعددی به نقل آن پرداخته است، از جمله مواردی که در قرآن کریم بسیار روی آن تکیه شده سرگذشت پیامبران (علیهم السلام) است؛ زیرا بیان سرگذشت پیامبران (علیهم السلام) بار اخلاقی و تربیتی دارد داستان‌های قرآنی، برگزیده‌ای از سرگذشت زندگانی انبیاء (علیهم السلام) هستند. بخش از آیات قرآن عظیم‌الشان بطور مستقیم به رویدادهای تاریخی از جمله داستان‌های انبیاء (علیهم السلام) پرداخته است و این خود گواهی مبرهن بر اهمیت یادآوری رویدادهای تاریخی جهت پند و عبرت در زندگی بشر است. چون قرآن عظیم‌الشان بر اساس منطقی که در پیش دارد و آن جهت دار بودن بیان تمام آیات است که گرایش به یک نتیجه را در پی دارد، قرآن کریم از یک نقطه شروع به بیان حوادث می‌کند و به صورت تکاملی آن را تا غایت و هدف به پیش می‌برد و به صورت بسیار منظم و تدریجی مثلاً: در ذکر داستان حضرت یوسف (علیه السلام) با بیانی زیبا از کودکی و رؤیای او آغاز نموده و تا پیروزی نهایی او بر برادران و عزیز مصر را با قالب هنری جذاب و شیرین به بهترین شیوه ارائه می‌دهد و داستان موسی و بنی اسرائیل را با فرعون به همین ترتیب، داستان جدال ابراهیم (علیه السلام) با بت پرستان و قضایای دیگری که برای رسیدن به غایت و هدف همه را با بیانی شیوا و همراه با مثال‌های زیبا بیان می‌نماید، این روش جهت‌دار نمودن حوادث تاریخی از قرآن کریم به تمام منابع تاریخی سرایت کرده و اقتباس شده است. بر اساس آیات قرآن کریم در طول تاریخ علی‌رغم تمام منازعات، حرکت استکمالی حاکم است و روندی به سوی کمال مشاهده می‌شود. بنابراین، قرآن عظیم‌الشان حرکت تکاملی تاریخ را مورد تأیید قرار می‌دهد. چنان‌که گذشت در آغاز کار پیامبران الهی، مرحله آغاز با انجام تفاوت زیادی دارد و نمودار هدایت و پیشرفت کار پیامبران از سیر صعودی و تصاعدی برخوردار بوده است. به طوری که منظور از این تکامل رسیدن به هدف است چنان‌که در آیه قبلی به آن اشاره شد.

بنابراین، ارتباط قرآن عظیم‌الشان با تاریخ از عمق و ریشه برخوردار است. چون قرآن کریم هم ناظر به بطن تاریخ است و هم ناظر به ظاهر و قصه‌های آن و این دو بُعد را به گونه‌ای جمع‌بندی بیان می‌کند و در غالب آیات به مخاطب القاء و تفهیم می‌نماید، که

تکامل و پیشرفت و تجارت تاریخی او را به سوی تکامل و هدف غایی سوق دهد و در مسیر درست تاریخ استوار نماید. در این زمینه، قرآن عظیم الشان پیام مهمی نیز به مخاطب می‌دهد و آن بازدید و دیدار از آثار تاریخی گذشته است. تفکر و تعقل، نظر و دقت و تأمل همه واژه‌های هستند، که انسان را به خویشتن برمی‌گرداند و با دیدن سرگذشت اقوام و تمدن‌های پیشین و شنیدن داستان آن‌ها و دیدار از آثارشان همه به‌عنوان سیر در آفاق و برگشت به انفس و عبرت از آن‌ها فرا می‌خوانند، که همه حکایت دربارهٔ تحسین برانگیز تاریخ و قرآن کریم می‌نماید، که بسیاری از آن‌ها غفلت می‌ورزند، که قرآن کریم چگونه از پدیده‌های تاریخی برای هدایت انسان و پیش‌برد اهداف پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) استفاده ابزاری نموده است.

معرفی

آموزش علم تاریخ و کاربرد آن، نیازمند آموزش رسمی و تخصصی است. بدون آموزش تاریخ، نقد وقایع تاریخ از جمله رویدادهای فاجعه بار و نیز استفاده از تحولات سازنده تاریخ، ممکن نیست. تاریخ می‌تواند ما را در درک علمی از گذشته کمک نماید؛ بدون درک گذشته، دست یافتن به ثبات، همدیگر پذیری و آینده سالم میسر نیست. لذا، دیپارتمنت تاریخ، موسسه تحصیلات عالی غور در سال ۱۳۹۴ هـ. ش به صورت غیر رسمی فعالیت‌های خویش را آغاز نموده و از طریق پروسه ملی کانکور شاگرد جذب نمود ولی به شکل رسمی به تاریخ ۱۳۹۷/۱۰/۴ در چهار چوکات موسسه تحصیلات عالی غور ایجاد گردید.

اهمیت و ضرورت

با توجه به ارزش‌های حاکم بر جامعه افغانستان و نیازهای مبرم این جامعه و کشور ما، حفظ منافع جمعی ما، تحکیم وحدت و همدلی در کشور، تعهد به ارتقای کمی و کیفی آموزش تاریخ و تعمیم مسئولیت‌پذیری، ارزش‌های ذیل تعریف و طرح گردید:

- احترام به کرامت انسانی، عدالت و هم‌دیگرپذیری؛
- باور و احترام به ارزش‌های اسلامی و ملی؛
- درک ضرورت یادگیری مداوم و تقویت هویت علمی؛
- انصاف و احترام به حقایق علمی؛
- بسط روحیه تفکر و تحقیق؛
- قانون‌گرایی، مسئولیت‌پذیری و عدالت‌گرایی؛

دیدگاه

دیپارتمنت تاریخ با ارائه خدمات آموزشی با کیفیت، زمینه تعالی، ترقی و تربیه معلمان و کادرهای مسلکی را فراهم ساخته و از این طریق می‌خواهد به‌عنوان یک رشته معتبر علمی و کاربردی در جامعه خویش عرض اندام نماید.

مأموریت

دیپارتمنت تاریخ می‌خواهد با حفظ ارزش‌های اسلامی و ملی، زمینه رشد دانش تخصصی و مسلکی را از طریق ایجاد فضای سالم آموزشی و ارائه خدمات تدریسی مؤثر، برای علاقه‌مندان این رشته فراهم سازد.

اهداف اساسی

هدف از رشته تحصیلی تاریخ در دوره لیسانس آموزش، عرضه دانش نظری و عملی تاریخ و مهارت‌های مسلکی با استفاده از منابع متعدد تاریخی از باب مثال از روی کتب، مقالات، سفرنامه‌ها، عهدنامه‌ها، پیمان‌ها، فرمان‌های رسمی دولتی و اسناد و مدارکی که در آرشیف‌های دولتی موجود بوده، جهت استادان متعهد و تربیت معلمان مسلکی و آگاه به رشته تاریخ، برای رفع نیازمندی‌های موجود در سطح ملی و بین‌المللی تلاش می‌ورزد.

نصاب رشته تاریخ

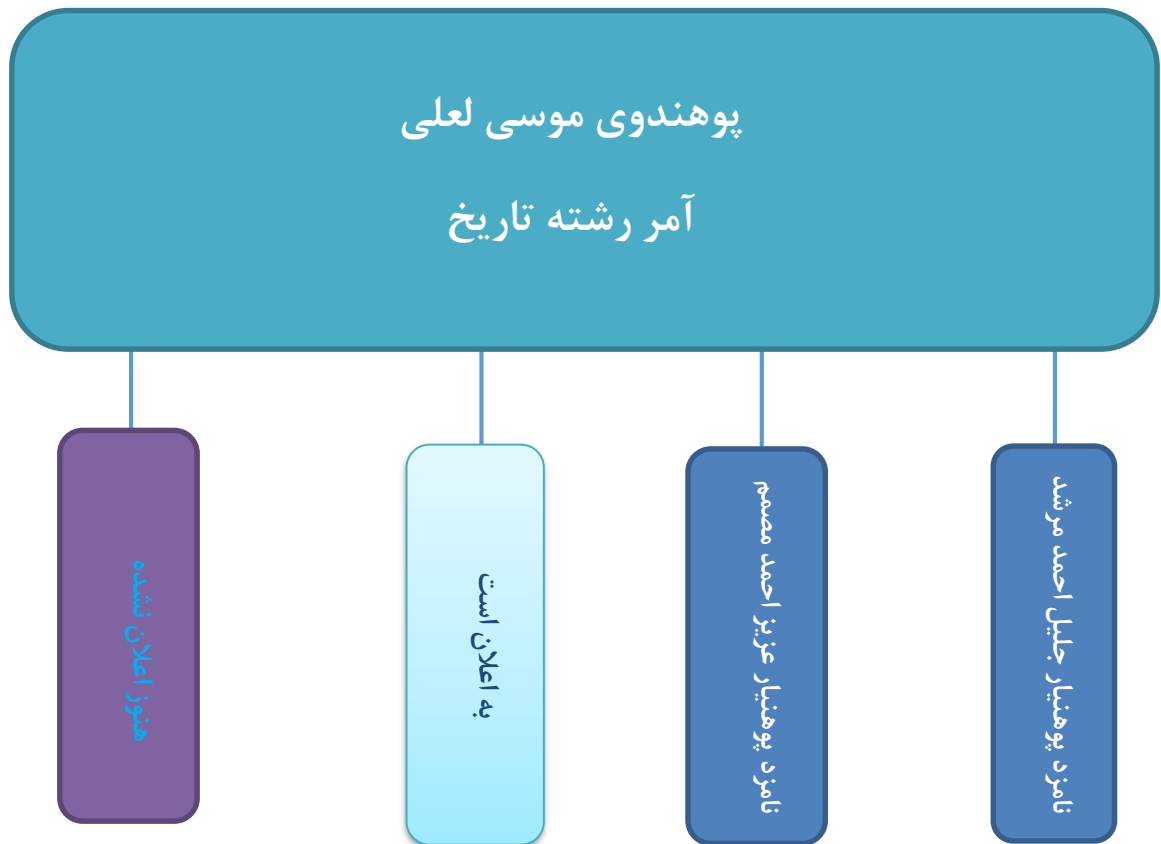
جدول مضامین تخصصی و بنیادی رشته تاریخ							
شماره	نام مضامین	کودنمبر	کریدیت	شماره	نام مضامین	کودنمبر	کریدیت
۱	تاریخ افغانستان باستان (۱)	Ed.Hist.0120	۲	20	منبع شناسی تاریخی	Ed.Hist.0541	۲
۲	تاریخ جهان باستان (شرق)	Ed.Hist.0121	۴	21	ایدیولوژی‌های مدرن سیاسی	Ed.Hist.0542	۲
۳	مبانی تاریخ	Ed.Hist.0122	۲	22	تاریخ قرون جدید افغانستان (۲)	Ed.Hist.0643	۲
۴	تاریخ افغانستان باستان (۲)	Ed.Hist.0223	۲	23	تاریخ قرون جدید ممالک آسیای (۲)	Ed.Hist.0644	۲
۵	تاریخ جهان باستان (غرب)	Ed.Hist.0224	۳	24	تاریخ معاصر اروپا (۱)	Ed.Hist.0645	۳
۶	روش تحقیق در تاریخ	Ed.Hist.0225	۳	25	تاریخ اوقیانوسیه	Ed.Hist.0646	۲
۷	باستان شناسی عمومی	Ed.Hist.0226	۲	26	سیر علمی	Ed.Hist.0647	۳
۸	تاریخ قرون وسطی افغانستان (۱)	Ed.Hist.0327	۲	27	تاریخ معاصر افغانستان (۱)	Ed.Hist.0748	۲
۹	تاریخ قرون وسطی (شرق)	Ed.Hist.0328	۲	28	تاریخ معاصر ممالک آسیایی (۱)	Ed.Hist.0749	۳
۱۰	باستانشناسی افغانستان	Ed.Hist.0329	۲	29	تاریخ معاصر اروپا (۲)	Ed.Hist.0750	۳

۲	Ed.Hist.0751	تاریخ امریکا (۱)	30	۲	Ed.Hist.0432	تاریخ قرون وسطی افغانستان (۲)	۱۱
۳	Ed.Hist.0752	تاریخ افریقا	31	۳	Ed.Hist.0433	تاریخ قرون وسطی (غرب)	۱۲
۳	Ed.Hist.0854	تاریخ معاصر افغانستان (۲)	32	۲	Ed.Hist.0434	فلسفه تاریخ	۱۳
۲	Ed.Hist.0855	تاریخ معاصر ممالک آسیایی (۲)	33	۳	Ed.Hist.0435	تاریخ تمدن اسلام	۱۴
۴	Ed.Hist.0856	تاریخ معاصر اروپا (۳)	34	۲	Ed.Hist.0436	تاریخ ادیان	۱۵
۲	Ed.Hist.0857	تاریخ امریکا (۲)	35	۲	Ed.Hist.0537	تاریخ قرون جدید افغانستان (۱)	۱۶
۲	Ed.Hist.0858	تاریخ آسیای مرکزی	36	۲	Ed.Hist.0538	تاریخ قرون جدید ممالک آسیای (۱)	۱۷
۲	Ed.Hist.0859	مونوگراف	37	۳	Ed.Hist.0539	تاریخ قرون جدید اروپا	۱۸
۴	Ed.Hist.0860	تدریس آموزی	38	۳	Ed.Hist.0540	روش تدریس تاریخ	۱۹

جدول شهرت اسنادان رشته تاریخ پوهنچی تعلیم و تربیه از بابت سال ۱۴۰۵ هـ. ش.

امیل آدرس	آخرین مرجع تحصیلی		درجه تحصیل	رتبه علمی	وظیفه	شهرت		شماره
	کشور	نام پوهنتون				نام پدر	نام و تخلص	
Musalali2020@gmail.com	چین	شاندونگ	ماستر	پوهندوی	آمر رشته	محمد حسن	موسی لعلی	۱
Sabzawary23@gmail.com	افغانستان	هرات	لیسانس	نامزد پوهنچار	استاد	محمد عیسی	جلیل احمد مرشد	۲
	افغانستان	هرات	لیسانس	نامزد پوهنچار	استاد	سلطان احمد	عزیز احمد مصمم	۳

ساختار تشکیلاتی رشته تاریخ

معرفی نامه رشته تاریخ بعد از ویرایش و به روز رسانی در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۲/۱۵ هـ. ش رشته تاریخ و پروتوکول شماره (۲) ثبت و تأیید گردیده است.

پوهندوی موسی لعلی

آمر رشته تاریخ

معرفی نامه رشته تاریخ بعد از ویرایش و به روز رسانی در جلسه مورخ ۱۴۰۵/۲/۱۹ هـ. ش پوهنحی تعلیم و تربیه و پروتوکول شماره (۲) ثبت و تأیید گردیده است.

مفتی حمیدالله عزام

رئیس پوهنحی تعلیم و تربیه